

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 215/07-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Š. M., N., zastúpeného advokátom JUDr. P. A., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 981/99 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 136/05 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. M. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. augusta 2007 doručená sťažnosť Š. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 981/99 a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 136/05.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že 4. augusta 1999 podal okresnému súdu žalobu o náhradu škody. Okresný súd začal prvé úkony vo veci robiť až v roku 2001, keď zaslal sťažovateľovi výzvu zaplatiť súdny poplatok a odporcom žalobný návrh na vyjadrenie. Sťažovateľ listom zo 4. februára 2002 a z 18. októbra 2002 urgoval zrýchlenie súdneho konania a žiadal o nariadenie pojednávania. Pojednávanie okresného súdu sa uskutočnilo v apríli 2004 po piatich rokoch od podania žalobného návrhu a prvostupňový súd rozhodol rozsudkom vo veci samej 24. januára 2005. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie a spis bol 30. mája 2005 postúpený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Od podania odvolania odporcom proti rozsudku uplynulo 20 mesiacov a krajský súd o odvolaní rozhodol 7. februára 2007. Postup okresného súdu v konaní a krajského súdu (bez označenia spisovej značky, pozn.) považuje sťažovateľ za porušenie ním označených práv.

3. Ďalej v sťažnosti v súvislosti s ustanovením § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uviedol, že nebolo potrebné podať sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov v znení neskorších predpisov [resp. § 62 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (platného do 31. marca 2005) (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) č. 757/2004 Z. z.]. V tomto ohľade poukázal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 26/95 z 25. októbra 1995.

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1) Okresný súd Trenčín a Krajský súd v Trenčíne... porušili právo sťažovateľa Š. M., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2) Okresnému súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 981/99... prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3) Š. M. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 90.000,- Sk, ktoré je Krajský súd v Trenčíne povinný mu vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Sťažovateľ si uplatňuje nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej pomoci v sume 9 110, 60 Sk.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy,

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci predbežne skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd listom z 18. septembra 2007 vyzval sťažovateľa na predloženie okrem iného aj dokladu o podaní sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu a krajského súdu.

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu listom z 10. októbra 2007 zaslal ústavnému súdu pôvodnú súdnu žalobu, rozsudok okresného súdu z 24. januára 2005, odvolanie sťažovateľa proti tomuto rozsudku a uznesenie krajského súdu zo 7. februára 2007 o zrušení prvostupňového rozsudku; požadovaný doklad o doručení sťažnosti na prietahy v súdnom konaní predsedovi okresného a krajského súdu však nezaslal, a ani nijako na uvedenú požiadavku nereagoval.

V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy

v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal do 31. marca 2005 k dispozícii podľa zákona o štátnej správe súdov a v súčasnosti podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní (...)“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných

práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľ v prerokúvanej veci nesplnil požiadavku namietania priet'ahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov ani nepreukázal, že ju nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom (...) má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

Ústavný súd nesúhlasí ani s obranou sťažovateľa, ktorý nevyčerpanie „iných právnych prostriedkov nápravy“ (§ 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde) odôvodňoval iba s poukazom na rozhodnutie ústavného súdu z 25. októbra 1995 sp. zn. II. ÚS 26/95. Bez potreby hlbšieho rozboru uvedeného rozhodnutia ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vo veci sp. zn. II. ÚS 26/95 z 25. októbra 1995 postupoval v zmysle ustanovenia § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde preto, lebo tam namietaný súd výslovne uviedol, že svoj postup nepokladá za priet'ahy v konaní. Podobné závery nemožno z obsahu tejto sťažnosti vyvodíť.

Keďže ústavný súd z obsahu sťažnosti ani z odpovede na výzvu ústavného súdu z 18. septembra 2007 nezistil, že by sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu a krajského súdu, sťažnosť na prieťahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu a ani z obsahu sťažnosti, z jej príloh a z vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jeho sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného (krajského) súdu v nej dochádza k zbytočným prieťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2007